

פתרון בחינת הבגרות גיאוגרפיה ישראל מזרח תיכון

מועד קיץ תשע"ב-2012

נכתב ע"י צוות המרצים של HiGHQ

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HiGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

רענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

גיאוגרפיה של ישראל והמזרח התיכון. קיץ תשע"ב/2012. מספר השאלון: 057203, 573.

פרק ראשון — גיאוגרפיה של ארץ-ישראל.

1. חקלאות

א. השינויים בשטח הגידול של כל אחד מהענפים המוצגים בטבלה, והגורמים לשינוי בכל ענף.
נותנה - ירידה ניכרת בשטחי גידול הכותנה.
 גורמים:

- שנות בצורת- רצף של שנות בצורת הביא לצמצום מכסות המים לחקלאות.
- עלייה במחירי המים לחקלאות.
- ירידה בתעסוקה בענפי חקלאות שאינם רווחיים.
- צמצום הסבסוד בחקלאות של מדינת ישראל

הדרים - יש עלייה בשטחי הגידול של ההדרים.
 הגורמים:

- הכשרת שטחים חדשים לגידול הדרים בנגב הצפוני.
- גידול בכמות מי הקולחין להשקיית הדרים.
- פיתוח זנים חדשים של הדרים.

ירקות-יש עליה בשטחי הגידול של הירקות.
 הגורמים:

- גידול בביקוש בארץ ובאירופה. עם העלייה ברמת החיים והמודעות למזון בריא
- הרחבת שטחי הגידול בחממות.
- הרחבת השימוש במים מליחים להשקיית ירקות.
- ניצול יתרונות אקלימיים באזורי הנגב והערבה לגידולים מבכירים.
- שימוש באמצעים טכנולוגיים ובשיטות גידול מתקדמות בענף הירקות.
- הנדסה גנטית המביאה לגידול בתוצרת.
- מראשית המאה ה- 21 חלה עלייה במחירי המזון וכדאי לכן לגדל ירקות.

ב. נימוקים לטענה כי על מדינת ישראל לצמצם את השקעתה בחקלאות

- החקלאות צורכת מים רבים שאינם בנמצא בשפע בישראל.
- עדיף להתמקד בייצוא של ידע וטכנולוגיה חקלאית ולא באספקת מזון.
- מים וירטואלים- עדיף לייבא גידולי מזון במקום לגדל אותם בארץ ובכך לחסוך בשימוש במים מקומיים.
- משקלו של ענף החקלאות ביצוא הישראלי מאוד קטן והכנסות המדינה מענף זה קטנות ולכן זה לא מצדיק את הבזבז במים רבים.
- ענף החקלאות מעסיק מעט מאוד עובדים (1.4% NFKK VNUGXEHO CTR). ולא נחשב לענף כלכלי מרכזי.
- חלק גדול מהעובדים בו הם זרים או פלסטינים, וכסף מקומי רב הולך לתשלום שכר לעובדים הזרים.

נימוקים בעד המשך טיפוח ענף החקלאות:

- לחקלאות יש תרומה סביבתית בכך שהיא שומרת על רצף שטחים פתוחים / ירוקים.

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

- עיסוק בחקלאות מונע תהליכי מדבור המלווים בסחיפת קרקעות.
- היום ניתן למחזר חלק גדול מהפסולת החקלאית ולהפכו למוצר חדש- דשן כמקור אנרגיה, חומר גלם לתעשייה. כל אלה מביאים לצמצום טביעת הרגל האקולוגית.
- החקלאות כמכשיר ליישוב ולפיתוח הארץ- באמצעות החקלאות קלטו עלייה ניתנו פתרונות תעסוקה ויצור מזון לגלי העלייה לפני ואחרי קום המדינה.
- אספקת מזון עצמאית וחוסר תלות במדינות חוץ בנושא רגיש כמו מזון.
- צריכת המים בחקלאות נמצאת במגמת ירידה עקב שימוש בטפטפות ומערכות השקיה ממוחשבות וניתן להשתמש במי קולחין מטוהרים ולחסוך מים שפירים.
- כיום המדינה כמעט ולא תומכת בחקלאים, והחקלאים עצמם הם המחליטים מה לגדל וכמה, והם קובעים זאת על פי תנאי השוק והכדאיות הכלכלית. העובדה שהחקלאים מצליחים להתפרנס בכבוד מהעיסוק בענף, מחזקת את הטענה כי יש להמשיך ולקיימו.
- חלק ניכר משטחי החקלאות נמצאים בפרפריה ובקירבה לגבולות, והעיבוד החקלאי מונע תפיסת קרקעות.

2 מצבים סינופטיים ותופעות אקלימיות

א. א+ב

העונה בשנה	תופעות אקלימיות	מצבים סינופטיים
קיץ	חם והביל במישור החוף	אפיק פרסי
סתיו	גשמי פתע בערבה	אפיק ים סוף פעיל
חורף	קרה	רמה סיבירית
חורף	גשמים בצפון הארץ ובמרכזה.	שקע קפריסאי

ג. הסבר הקשר בין המצב הסינופטי לתופעה האקלימית:

- **אפיק פרסי** - קיץ מושפע אזורנו משקע הנוצר מעל המפרץ הפרסי. שקע זה מושך אליו רוחות מכיוון צפון-מערב (הים התיכון).
- **אפיק ים סוף פעיל** - אפיק ים סוף הוא שקע הנוצר מעל מדבריות סודן ושולח לעיתים אפיק צפונה לאורך ים סוף, לכוון מזרחו של הים התיכון. בישראל נושבת רוח דרום מזרחית, המסיעה אוויר חם ויבש מהאזורים המדבריים הדרומיים והמזרחיים לישראל, ובכך גורמת לשרב, לסופות חול ולאבק בכל אזורי הארץ. עוצמת הרוחות היא חזקה.
- **רמה סיבירית** - בחורף לעיתים נוצרת רמה מעל סיביר וצפון רוסיה. רמה זו יוצרת רוחות צפון מזרחיות קרות ויבשות. מזג האוויר ברמה הברומטרית ובסביבתה הינו בד"כ יציב, עם רוחות קלות בלבד, בהיר, ללא עננות משמעותית, וללא משקעים. התוצאה: קרה
- **שקע קפריסאי** - בעונת החורף מגיעים שקעים אל אזור קפריסין או נוצרים מעליו שקעים. שקעים אלה נקראים "שקעים קפריסאיים". שקעים אלה אוספים מעל הים לחות רבה מאוד, ובשילוב של אוויר קר המגיע מהשכבות הגבוהות. באירופה נוצרים עננים מפותחים מאוד. באמצעות הרוח הצפונית - מערבית מגיעים עננים אלה אל ישראל, גורמים לגשמים בעיקר בצפון הארץ ובמרכזה.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

3. אוכלוסיית הקשישים בישראל

א. תיאור המגמה: יש מגמה של עלייה באחוז הקשישים בישראל. הגורמים:

- עלייה בתוחלת החיים כתוצאה מ: שיפור שירותי הבריאות, שיפור התברואה, עליית המודעות לשמירה על אורח חיים בריא, עלייה ברמת החיים, עלייה ברמת התזונה.
- ירידה בילודה ככל שמעמד האישה עולה ככל שתהליכי מודרניזציה מעמיקים.

ב. השפעות של אחוז הקשישים הגבוה במרכזי הערים הגדולות על המרחב העירוני באזורים אלו.

- התפתחות של שירותי פנאי לקשישים: מועדונים.
- עלייה בצריכה של מוצרים ושירותים לקשישים, בעיקר שירותי בריאות, פנאי ונופש.
- עלייה במספר בתי האבות, בתי הדיור המוגן, מרכזי היום והמועדונים לקשישים.
- גידול במספר העובדים הזרים והמצוקמיים המעניקים שירותים סיעודיים לקשישים.
- עלייה בשיעורי ההתנדבות של הקשישים במפעלים חברתיים.
- סגירת גני ילדים ובתי ספר.
- הפחתה במוקדי המשיכה והבילוי לצעירים

ג. נימוקים המסבירים את ההחלטה של מדינת ישראל להעלות בהדרגה את גיל הפרישה לגמלאות:

- עומס על קרנות הפנסיה - הוצאות המדינה על שירותים לקשישים עולות בהתמדה בזמן שההכנסות אינן גדלות באותו קצב. התוצאה היא שבעתיד יוצר מצב שבו לא יוכלו קרנות הפנסיה לספק תשלומי פנסיה לקשישים.
- מצב הבריאות - בריאות הקשיש השתפרה מאוד ביחס לעבר, ומבחינה פיזית הוא מסוגל לעבוד עד גיל מאוחר יותר מבעבר.
- ניסיון מוכח בעבודה - ככל שהאדם בעל מקצוע נעשה מבוגר יותר הוא מנוסה יותר מבחינה מקצועית, לכן כדאי שימשיך עוד שנים אחדות בעבודה ויתרום מניסיונו המקצועי למקום עבודתו.
- הגדלת שיעור האוכלוסייה היצרנית במדינה.

4. פערים מרחביים.

- פערים בין גלעין לשוליים:
- מוקד הפעילות הכלכלית של המדינה בעיקר בתעשייה ובשירותים באזור הגלעין בעוד שבשוליים עיקר התעסוקה בחקלאות.
- שיעורי אבטלה נמוכים בגלעין.
- רמת חיים גבוהה ורמת הכנסה גבוהה.
- נגישות תחבורתית גבוהה ומפותחת.
- צפיפות אוכלוסייה גבוהה ואופי עירוני לעומת צפיפות נמוכה בשוליים ומיוט ערים.
- מוקד הכוח הפוליטי מצוי בגלעין לעומת מודעות פוליטית נמוכה.
- מוקד פעילות חברתית ותרבותית.
- מחירי קרקע גבוהים לעומת מחירים נמוכים בשוליים.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

פערים בין הערים החדשות (ערי הפיתוח) לערים הוותיקות:

- במרבית הערים החדשות היצע מקומות העבודה נמוך יותר מבערים הוותיקות. השכר המשולם לעובדים בערים החדשות נמוך יותר מן השכר המשולם לעובדים בערים הוותיקות.
- רוב התעסוקה בערים החדשות מתבססת על תעשייה מסורתית, ואילו רוב התעסוקה בערים הוותיקות מתבססת על ענף השירותים.
- רמת ההשכלה של האוכלוסייה ברוב הערים החדשות נמוכה יותר מרמת ההשכלה בערים הוותיקות.
- היצע נמוך של פעילות חברתית ותרבותית ברוב הערים החדשות

פערים בין שכונות באותה העיר:

- רווחת הדיור (מספר הגרים בחדר), רמת ההכנסה ורמת ההשכלה של התושבים המתגוררים בשכונות מסוימות בעיר גבוהה לעומת רווחת הדיור, רמת ההכנסה ורמת ההשכלה של התושבים המתגוררים בשכונות אחרות.
- רמת השירותים בשכונה חזקה מפותחת יותר ונותנת מענה לצרכי התושבים
- בשכונות הפחות חזקות גרה גם אוכלוסיית מהגרים המדרדרת את מצבה של השכונה עוד יותר.
- תהליכי בידול מרחבי בין שכונות בעיר על רקע דתי או אתני.
- בנייה רוויה לגובה לעומת בנייה צמודת קרקע
- אזורי תעשייה ממוקמים בקירבת השכונות הפחות חזקות.

ב. דרכים שנקטה מדינת ישראל כדי לצמצם את הפערים המוזכרים בקטע.

- **חוק לעידוד השקעות הון** - חלוקת הארץ לאזורי עדיפות לאומיים. באזורים בעלי עדיפות לאומית גבוהה, המצויים בשוליים של המדינה, יזמים מקבלים מענקים והקלות במס.
- **הקלות במס** - למקצועות מועדפים באזורי שוליים כמו עובדי הוראה, עובדים סוציאליים ורופאים, כדי לשפר את רמת השירותים באזורים אלה.
- **הקפאת השינוי של יעודי הקרקע במרכז הארץ** - מחקלאות או שטחים פתוחים למגורים, כדי להעלות את כוח המשיכה של הקרקעות באזורי השוליים, ולהסייט את המשאבים מהרשויות המקומיות החזקות במרכז לרשויות
- תמיכת הממשלה ברשויות מקומיות באמצעות מענקי איזון מטעם משרד הפנים.
- עידוד יציאת אוכלוסיות חלשות לעבודה.

ג. נימוקים בעד הגדלת מעורבות הממשלה בכלכלה:

- אחד התפקידים החשובים של מדינת רווחה כמו ישראל הוא לדאוג לתעסוקה לכל תושביה.
- רק גוף גדול, כמו המדינה, יכול להקים ענפים כלכליים כמו תעשייה ולתמוך בהם.
- המדינה יכולה, באמצעות מערכת חוקים, לפעול לשיפור המצב הכלכלי של אוכלוסיות חלשות ואזורים נחשלים, ובכך לצמצם את הפערים המרחביים, הגדלת תקציבים לחינוך, בריאות, רווחה ומשפחה יאפשרו להגדיל את ההזדמנויות לאוכלוסיות החלשות. לרכוש מקצועות נדרשים ובכך לשפר את מצבן הכלכלי, דבר שיגרום לצמצום הפערים המרחביים.
- הנחת תשתיות מטעמים של צמצום פערים תביא לקירוב אזורי השוליים לגלעין.
- יזמים ישקיעו רק במקומות המעניינים אותם.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HighQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

נגד הגדלת המעורבות של המדינה בכלכלה:

- **כוחות השוק – פועלים באופן חופשי, הקונים והמוכרים הפרטיים – יזמים, בעלי מפעלים, בעלי חנויות וכדומה – אלה מבצעים פעילויות כלכליות ללא התערבות ופיקוח מצד הממשלה או גורמים ציבוריים אחרים.**
- **רק בתנאים של שוק חופשי יכולה להתקיים תחרות בין חברות וגופים כלכליים. התחרות תאפשר הורדת מחירים של מוצרים ושירותים, וכך יוכלו התושבים ליהנות. ממגוון שירותים במחירים סבירים.**
- **רק בשוק חופשי חברות וגופים כלכליים יכולים לעבוד ביעילות. באופן זה הם ישפרו את הרווחים שלהם, ובעקבות זאת ירוויחו מכך גם כלל העובדים במשק.**
- **תקציב הממשלה מוגבל, ואין באפשרותו לענות על כל הצרכים הכלכליים של המדינה.**

5. מע"ר ויוממות במטרופולין תל אביב - אטלס ישראל החדש

- מאפיינים התורמים להתפתחות של המע"ר המטרופוליני בהתהוות (של תל אביב) אשר נראים במפה ז ו/או בתמונה ח בעמוד 85**
- תחבורה- מסילת ברזל ותחנות רכבת, כביש ראשי (נתיבי איילון), תחנות אוטובוס מרכזיות, חניונים גדולים.
 - מבנים רבי-קומות.
 - מרכזי תרבות ראשיים.
 - קרבה למע"ר הישן. התפתחות המע"ר החדש המקשר בין הישן לחדש

ב. תיאור השתנות מספר היוממים לתל אביב במרחב המטרופוליני שלה, על פי המרחק ממנה:

- מספר היוממים הגדול ביותר הוא ביישובים השוכנים בקרבת העיר. המספר הולך וקטן ככל שמתרחקים מהעיר לעבר יישובים השוכנים בשולי המטרופולין.
- הגורמים:**

- מרחק הנסיעה הולך וגדל ככל שמתרחקים לעבר שולי המטרופולין, וכך גם הזמן והוצאות הנסיעה גדלים.
- בטבעות הפנימיות יש היצע גדול יותר של מרכזים כלכליים ומוקדי תעסוקה נוספים כמו רמת גן, הרצליה, פתח תקווה.
- בטבעת הפנימית והתיכונה של המטרופולין יש יוממות מיישובים השוכנים בשולי המטרופולין ליישובים אלה.

תחומים שבהם יוממות היא יתרון לעיר תל אביב ולתושביה:

- יוממים מוציאים כסף על קניות, בילויים, לימודים ועסקאות כלכליות בתל אביב.
- הודות ליוממים העירייה משקיעה כסף רב בפיתוח ובחידוש תשתיות ומרכזי תרבות ומסחר בעיר.
- הודות ליוממים תל אביב יכולה לפתח ענפי תעסוקה נוספים.
- היוממות מאפשרת לעיר לעבור תהליכי התמחות במגזרים המבטיחים שכר גבוה (פיננסים, שירותים עסקיים, תעשייה עתירת ידע עילית).

• תחומים שבהם היוממות היא חיסרון לעיר תל אביב:

- עומס גדול על התשתיות העירוניות שאינן מסוגלות להכיל את המספר הגדול של היטוממים

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

- היוממות מספקת שירותים לכל תושבי המטרופולין, אך גובה מסים ותשלומים עירוניים רק מתושביה.
- היוממות גורמת מטרדים סביבתיים; כמו רעש, זיהום אוויר, עומסי תנועה, קשיי חניה וכמויות פסולת גדולות.
- עלייה במחירי הנדל"ן לעסקים
- מחירי הדירות עלולות באזורים בהם ישנם מרכזים כלכליים.

6. איכות הסביבה - מדרש תמונה

א. המפגע הסביבתי הנראה בכל אחת מהתמונות:

תמונה 1 - זיהום אוויר בגוש דן.

גורמי היווצרות:

- תל אביב היא מרכז מטרופוליני גדול, רבים יוממים אליה ברכבם הפרטי, דבר הגורם לזיהום אוויר רב ולהיווצרות ערפיח.
- תחנת הכוח רידינג גורמת לזיהום אוויר.

תמונה 2 - זיהום נחל הקישון.

גורם היווצרות:

נחל הקישון זורם מהרי שומרון עד שנשפך לים התיכון דרך מפרץ חיפה. בדרכו עובר הנחל דרך מרכזי התעשייה הכבדה של העיר חיפה ובתי הזיקוק שבה. שפכי המפעלים המצויים בקרבתו מוזרמים אליו וגורמים לזיהומו.

תמונה 3 - זיהום חוף הים בחיפה.

גורם היווצרות:

מתרחצים ומטיילים משאירים פסולת בחופי הים. אשפה ושאריות דלקים מושלכים לים נסחפים עם גלי הים לחוף וגורמים לזיהומו.

ב. דרכים שבאמצעותן מטפלים בזיהומים המוזכרים.

זיהום אוויר מכלי רכב:

- עידוד השימוש בתחבורה ציבורית.
- עידוד נסיעה משותפת למקומות עבודה.
- העלאת מחירי הדלק.
- מניעת כניסה לערים גדולות על ידי הקמת חניוני חנה וסע.
- מעבר לשימוש בדלקים ידידותיים לסביבה באוטובוסים.
- הקמת מערכת לחיזוי איכות האוויר אשר תאפשר להגביל כניסת רכב פרטי למרכזי הערים בשעות ובימים מסויימים שבהם רמת הזיהום גבוהה.

זיהום אוויר מתחנות כוח:

- הקמת ארובות גבוהות.
- ניטור תמידי של האוויר
- מעבר לגז טבעי.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

זיהום נחלים:

- הקמת מכונים לטיהור שפכים שימנעו את הזרמת השפכים לנחלים.
- חקיקת חוקים ותקנות המחייבים מפעלים ורשויות מקומיות לטפל בשפכים.
- אכיפה של חוקים סביבתיים והגשת תביעות משפטיות נגד מזהמים.
- שיקום נחלים.

זיהום חופים:

- חינוך והסברה לאוכלוסיית הנופשים בדבר חשיבות השמירה על חופים נקיים.
- הגברת האכיפה ומתן קנסות למשליכי פסולת בחופים.
- מבצעי ניקיון של חופי ים מזהמים, שיוזמים המשרד להגנת הסביבה והרשויות המקומיות.
- תקנות מקומיות האוסרות הכנסת מאכלים ושתייה לחופי הים.

ג. מושגים והקשר ביניהם:

- **טביעת רגל אקולוגית**- הערכה כמותית של שטח האדמה הדרוש לטובת סיפוק צרכיו של בני האדם: אנרגיה, מזון, תשתיות, חומרי גלם, כולל השטח הדרוש לקליטת הפסולת שאנחנו מייצרים
- **פיתוח בר-קיימא** - פיתוח סביבתי המבוסס על גישה המשלבת בין צרכי הפיתוח והחברה לצרכי הסביבה, בדור הזה ובדורות הבאים.

ב. **פיתוח בר-קיימא יכלל הקטין את טביעת הרגל האקולוגית:** פיתוח בר קיימא עשוי לצמצם את טביעת הרגל האקולוגית משום שאז השימוש יהיה מושכל יותר ומתחשב בסביבה.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

פרק שני — גאוגרפיה של המזרח התיכון

8. א. מערכת השבר הסורי-אפריקאי

הסבר להיווצרותו:

המפגש בין הלוח הערבי ללוח האפריקאי גורם לתזוזות בין הלוחות גם של החלקה- וגם של פתיחה וגם של תנועה אופקית (בקעת הירדן משלבת בין שלוש התנועות)

מדינות בהן עובר השבר: טורקיה סוריה, לבנון, ירדן, ישראל, מצרים, סודאן, תימן, אתיופיה.

ב. השפעות של מערכת השברים על ההתיישבות ו/או הכלכלה:

- יצירת עמקי נהר המשמשים כמקומות פוריים לחקלאות.
- שרשראות הרים מקשות על ההתיישבות.
- היווצרות מדבר בצל גשם במדבר יהודה ומכאן להתיישבות מועטה באזור
- התפתחות ישובים לאורך דרכים ראשיות
- תיירות 3 - S: ים שמש חול.
- תיירות מרפא בים המלח
- פיתוח תעשייה המנצלת מינרלים בים המלח
- רעידות אדמה הגורמות למיעוט ישובים.

9. מדבור

א. הגדרת המושג מדבור:

תהליך בו הקרקע הנמצאת באזורים בשולי המדבר נהרסת, המדבר הולך ומתפשט לעבר אזורים שהיו בעבר יותר פוריים.

הגורמים שהאצו את התהליך:

- עיבוד חקלאי (אינטנסיבי ואקסטנסיבי) של הקרקע גורם להדלדלותה.
- רעיית יתר ואכילת העשב הצומח באופן טבעי בשולי המדבר.
- כריתת יערות לצורך יצור חשמל
- תהליכי עיור הגורמים לכיסוי פני השטח ומונעים חלחול של מי גשמים למי התהום
- בצורות מתמשכות
- תהליכי התחממות גלוביים.
- המלחת קרקעות עקב השקיה בזבזנית של מים.

ב. שינויים חברתיים ו/או כלכליים בעקבות תהליכי המדבור:

- נטישת/ צמצום השטח לחקלאות החקלאות
- תהליכי הגירה מואצים לערים הגדולות ו/או אל מחוץ למדינה
- הפחתה בכמות המזון וצורך לייבא מזון.
- הרס/ פגיעה בחברות מקומיות הנשענות על תרבות הנדידה.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

- מחסור במים בשל שאיבת יתר ממי התהום.
- ירידה במספר המעסקים בחקלאות

10. הכפר במזרח התיכון

א. שלושת השלבים בהתפתחות הכפר במזרח התיכון הנראים בתרשים. השלב הראשון - הכפר בנוי בצורה מכוונת/ מגובבת, דגם מגורים חמולתי, שטח קטן, סמטאות צרות הבתים מוקמו במקומות גבוהים

הגורמים:

- חשש מפני התקפות של נוודים שפלטו מדי פעם והפחידו את הכפריים.
- מעט מבני ציבור
- ניצול מרבי של שטחי הקרקע לחקלאות לא הותיר מקום רב להתפשטות.

השלב השני - התפתחות טבעת שנייה של בנייה מסביב לגלעין הישן של הכפר.

הגורמים:

- עם תחילת. תקופת המנדט הבריטי התחזקה תחושת הביטחון של תושבי הכפר מפני הפולשים
- ריבוי טבעי וגידול אוכלוסיית הכפר.

השלב השלישי - בנייה מסביב לטבעת השנייה של הכפר, על שטחים חקלאיים.

הגורמים:

- כניסת המודרניזציה לכפרים וירידה בתעסוקה בחקלאות גרמו לבנייה מפוזרת על שטחים חקלאיים של הכפר.
- הוספת השירותים חייבה תכנון של הכפר.
- בוסתנים מפרידים בין בית לבית.
- סלילת כבישים והתפתחויות בתחום התחבורה.
- תהליכי חילון והתפרקות המבנה החמולתי לטובת המשפחה הגרעינית.

ב. תמורות בתחום הכלכלי ו/או החברתי שהתרחשו בכפר במזרח התיכון במהלך התפתחותו:

- הצטמצמות חלקות הקרקע של תושבי הכפר בגלל חוקי הירושה.
- הנחת תשתיות של חשמל, תקשורת, מים וביוב.
- הקמת חנויות ושירותים מסחריים.
- התפתחות שירותי תחבורה.
- ריבוי טבעי גבוה בשל ירידה בתמותה וילודה גבוהה.
- הגירה של צעירים לערים.
- הזדקנות האוכלוסייה בכפרים.
- הכנסת חקלאות מודרנית בחלק מהכפרים.
- תהליכי עיור הכפר

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים
לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים
כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס
הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp
לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

- מעבר לתעסוקות בערים השכנות: בנייה, אירוח ועוד
- גידול בפערים החברתיים- כלכליים בתוך הכפר.

11. מצרים

א. על התלמיד לציין שני מאפייני מיקום של מצרים, ההופכים אותה בעלת חשיבות אזורית ובין אומית.

המאפיין:

תעלת סואץ עוברת בשטחה.

החשיבות:

נתיבי שיט בין-לאומיים המגיעים ממזרח אסיה עוברים בתעלה בדרך לאירופה. מדינות לחופי ים סוף משתמשות בתעלה להובלת סחורות ומטענים אל אירופה.

המאפיין:

מיקום ליד משאבי הנפט הגדולים של המפרץ הפרסי.

החשיבות:

חלק גדול מהובלת הנפט ממדינות המפרץ הפרטי לאירופה עוברת בשטחה.

המאפיין:

צומת דרכים בינ"ל- שער הכניסה לאפריקה.

החשיבות:

נתיבי תעופה בין-לאומיים מאירופה לאפריקה עוברים מעל שטחה. מצריים מהווה צומת אווירית חשובה במזרח התיכון

המאפיין:

חופי ים ארוכים

חשיבות

התפתחות המסחר הימי והקמת ערי נמל

ב. מאפיין חברתי-כלכלי אחד של מצרים התורם להשתלבותה בכלכלה הגלובלית.

- קרבה לצירי תחבורה ימיים ויבשתיים חשובים.
- מוקדי תיירות חשובים בעלי חשיבות רבה המאפשרים לה לפתח תיירות היסטורית.
- כוח אדם בעל רמת השכלה נמוכה המתאים לתעסוקה בתעשייה עתירת עבודה.
- שכבה גדולה של אוכלוסייה משכילה, יחסית למדינות ערב אחרות.

מאפיינים חברתיים - כלכליים המקשים על השתלבות מצרים בכלכלה הגלובלית:

- בחלק מהמדינות הכלכלה עדיין מסורתית, ולחלקאות יש משקל גבוה ביחס למדינות מפותחות .
- מחסור בתשתיות כלכליות מפותחות בתחומי תחבורה, תקשורת ובנקאות.
- ריבוי טבעי גבוה המקשה על פיתוח כלכלי של המדינה.
- בערות - שיעור גבוה של אנשים שאינם יודעים קרוא וכתוב מקשה על השתלבותה בכלכלה העולמית .
- היעדר כוח אדם מיומן ומקצועי.
- התעשייה מתבססת בעיקר על ענפים מסורתיים כמו טקסטיל ומזון, ומעט מדי על ענפים כמו מכונות, מחשבים וכו'
- בריחת מוחות.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

- חוסר יציבות פוליטית- במצרים יש סוג של משטר דיקטטורי ו/או שיש שחיתות. חברות זרות מתקשות להשתלב בכלכלה במדינות אלו, ויש צורך בקשרים עם השלטון, או בתשלומי שוחד. באווירה כזו נרתעות חברות כלכליות וחברות תעשיתיות, מהשקעות במדינות אלו.
- האביב הערבי דרדר את המדינה לחוסר יציבות פוליטית, הביא לכניסת ארגוני טרור לשיטחה ולבריחת משקיעים פוטנציאליים.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב- Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<